

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

Економічний аналіз

Шифр та назва спеціальності
113 - Прикладна математика

Освітня програма
Комп'ютерне та математичне моделювання

Рівень освіти
Бакалавр

Семестр
8

Інститут
ННІ Економіки, менеджменту та міжнародного бізнесу

Кафедра
Економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин (202)

Тип дисципліни
Спеціальна (фахова), Обов'язкова

Мова викладання
Українська

Викладачі, розробники

Погорєлов Сергій Миколайович

Serhii.Pohorielov@khp.edu.ua

Кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин НТУ «ХПІ».

Досвід роботи – 23 роки. Автор понад 150 наукових та навчально-методичних праць. Провідний лектор з дисциплін: «Інноваційне підприємництво та управління стартап проєктами», «Економічний аналіз», «Економіка та бізнес», «Економіка підприємства», «Ризик-орієнтований аналіз в ІТ технології», «Нормування і організація праці», «Інтернет економіка та особливості ведення інтернет менеджменту»

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Загальна інформація

Анотація

Курс "Економічний аналіз" призначений для студентів, що цікавляться основами аналізу економічних процесів. Студенти вивчатимуть теоретичні засади мікро- та макроекономіки, а також навчатися застосовувати методи аналізу для розуміння функціонування підприємств та ринків. Курс охоплює теми витрат, прибутку, фінансового аналізу та стратегічного управління, сприяючи розвитку аналітичних навичок та здатності приймати обґрунтовані економічні рішення.

Мета та цілі дисципліни

Розвинути у студентів глибоке розуміння економічних процесів та навичок їх аналізу. Курс спрямований на оволодіння теоретичними засадами мікро- та макроекономіки, а також практичними методами витрат, прибутку та стратегічного управління. Студенти навчатимуться застосовувати економічний аналіз для прийняття обґрунтованих рішень в галузі бізнесу та управління. Основна мета - формування аналітичних навичок, які дозволять студентам ефективно функціонувати в різноманітних економічних середовищах та галузях.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, тренінги, консультації, участь у громадських заходах, консультації. Підсумковий контроль - залік.

Компетентності

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК03. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК06. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК07. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ФК11. Здатність до організації роботи колективу виконавців, приймання доцільних та економічно обґрунтованих організаційних та управлінських рішень, забезпечення безпечних умов праці.

ФК12. Здатність до пошуку, систематичного вивчення та аналізу науково-технічної інформації, вітчизняного й закордонного досвіду, пов'язаного із застосуванням математичних методів для дослідження різноманітних процесів, явищ та систем.

Результати навчання

РН07. Вміти проводити практичні дослідження та знаходити розв'язок некоректних задач.

РН17. Вміти здійснювати збір, опрацювання, аналіз, систематизацію науково-технічної інформації, уникаючи при цьому академічної не доброчесності.

РН19. Збирати та інтерпретувати відповідні дані й аналізувати складності в межах своєї спеціалізації для донесення суджень, які відбивають відповідні соціальні та етичні проблеми.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 годин (4 кредитів ECTS): лекції – 20 год., практичні заняття – 20 год., самостійна робота – 80 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження дисципліни необхідно мати знання та практичні навички з наступних дисциплін: «Теорія ймовірностей»

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Лекції проводяться інтерактивно з використанням мультимедійних технологій. На практичних заняттях використовується проєктний підхід до навчання, ігрові методи, акцентується увага на застосуванні інформаційних технологій в менеджменті. Навчальні матеріали доступні здобувачам вищої освіти в електронному репозитарії Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (eNTUKhPIIR), на електронних ресурсах кафедри та в Teams.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Предмет, об'єкт і задачі економічного аналізу.

Аналіз як спосіб розвитку економічного мислення. Предмет економічного аналізу і його інструментарій. Завдання економічного аналізу.

Тема 2. Методи і методичні прийоми економічного аналізу.

Метод економічного аналізу, його особливості. Класифікація прийомів і способів економічного аналізу.

Тема 3. Метод функціонально-вартісного аналізу в інноваційних процесах.

Сутність функціонально-вартісного аналізу й основи його застосування. Етапи проведення функціонально-вартісного аналізу. ФВА в раціоналізації технологічних й організаційних інновацій.

Тема 4. Види економічного аналізу та його організаційне й інформаційне забезпечення.

Види економічного аналізу. Організація економічного аналізу. Система економічної інформації.

Тема 5. Аналіз довгострокових активів підприємства.

Завдання аналізу активів підприємства. Активи підприємства та джерела їх формування. Аналіз складу та структури активів. Аналіз необоротних активів підприємства. Аналіз використання основних засобів підприємства.

Тема 6. Аналіз матеріальних ресурсів та ефективності їх використання.

Значення, завдання, інформаційне забезпечення аналізу використання матеріальних ресурсів. Аналіз матеріально-технічного забезпечення. Аналіз використання матеріальних ресурсів у виробництві. Факторний аналіз матеріаломісткості продукції. Аналіз відходів у виробництві. Аналіз нормативної бази з витрат матеріалів.

Тема 7. Аналіз витрат на виробництво, собівартості і реалізації продукції.

Значення, завдання, інформаційне забезпечення аналізу витрат на виробництво продукції. Аналіз загальної суми витрат на виробництво продукції. Аналіз витрат за елементами витрат та калькуляційними статтями. Аналіз прямих витрат. Аналіз непрямих витрат. Аналіз собівартості окремих видів продукції. Аналіз реалізації продукції. Аналіз резервів збільшення обсягів виробництва і реалізації продукції.

Тема 8. Аналіз капіталу та інвестиційної діяльності підприємства.

Власний та позичковий капітали підприємства. Аналіз власного та позикового капіталу. Організація і методика аналізу інвестиційної діяльності підприємства.

Тема 9. Особливості аналізу підготовки та освоєння виробництва нових видів продукції.

Основні фактори, що впливають на процес підготовки виробництва нових видів продукції. Застосування принципів системного підходу при пошуку резервів у процесі створення нового виробу. Залежність витрат на основний матеріал від конструктивно-технологічних факторів. Залежність основної виробничої заробітної плати в собівартості деталей від конструктивно-технологічних факторів. Залежність витрат за змістом устаткування від конструктивно-технологічних факторів нового виробу. Аналіз впливу організаційно-технічних факторів на ефективність виробництва. Аналіз основних факторів підвищення ефективності виробництва. Аналіз удосконалення технічного рівня, організації виробництва. Аналіз економічної ефективності виробництва нового виду виробу. Розрахунок показників економічної ефективності виробництва нового виду виробу.

Тема 10. Аналіз факторів, що впливають на формування собівартості та ціни інноваційної продукції.

Аналіз рівня технології, що використовується, та її вплив на ефективність виробництва. Оновлення та вибір оптимального варіанта технології виробництва нового виробу. Економічне обґрунтування варіанта технологічного процесу. Економічний ефект у споживача. Аналіз технологічної оснащеності та її вплив на ефективність виробництва. Аналіз стану організації управління. Перспективні напрямки розвитку організації. Аналіз виконання плану організаційно-технічних заходів, розвитку раціоналізації та винахідництва.

Теми практичних занять

Тема 1. Аналіз фінансових показників підприємства.

Тема 2. Вивчення методів вартісного аналізу продукції.

Тема 3. Розрахунок точки беззбитковості та її значення для бізнесу.

Тема 4. Аналіз ринкових стратегій та їх вплив на прибутковість.

Тема 5. Вивчення методів прогнозування економічних індикаторів.

Тема 6. Стратегії фінансового управління для зменшення ризиків.

Тема 7. Аналіз конкурентоспроможності підприємства на ринку.

Тема 8. Розробка методів визначення ефективності інвестиційних проектів.

Тема 9. Вивчення впливу змін валютних курсів на фінансовий стан підприємства.

Тема 10. Аналіз ефективності стратегічних рішень управління.

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені.

Самостійна робота

Дисципліна передбачає виконання реферативного завдання.

Здобувачам вищої освіти також рекомендуються додаткові матеріали (навчальні посібники, статті, тези, монографії) для самостійного вивчення та аналізу.

Література та навчальні матеріали

Основна література

1. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» від 12 липня 2001 р. №2664111 // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – №1. – С. 1.
2. Закон України «Про електронну комерцію» № 675VIII від 03.09.2015 р. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/67519>.
3. Цивільний Кодекс України. Закон України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, №40–44, с. 356.
4. Закон України «Про захист персональних даних» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, №34, с. 481.
5. Кобилін А. М. Системи обробки економічної інформації : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 234 с
6. Мазаракі А. А., Волосович С. В. FinTech : монографія. Київ : КНТЕУ, 2019. 308 с.
7. Новаківський І. І., Грибик І. І., Смолінська Н. В. Інформаційні системи в менеджменті: адаптивний підхід : підручник. Київ : Кондор, 2019. 440 с.
8. Ситнік Б. Т. Основи інформаційних систем і технологій : навч. посіб. Харків: УкрДУЗТ, 2019. 175 с. URL: <http://lib.kart.edu.ua/handle/123456789/2174>
9. Шаховська Н. Б., Кунанець Н. Е. Сховища та простори даних : підручник. Кн.2 : Простори даних / за наук. ред. В. В. Пасічника. Львів : Новий Світ-2000, 2021. 361 с. (Комп'ютинг).
10. Бурячок В. Л., Толюпа С. В., Семко В. В., Складанний П. М., Бурячок Л. В., Лукова-Чуйко Н. В. Інформаційний та кіберпростори: проблеми безпеки, методи та засоби боротьби : посібник (лабораторний практикум). Львів : Магнолія 2006, 2021. 178 с.
11. Голобородько А.Ю., Гусева О.Ю., Легомінова С.В. Цифрова економіка. Київ : Видавництво ДУТ , 2020. 400 с.
12. Лісовська Ю. П. Кібербезпека: ризики та заходи : навч. посіб. Київ : Кондор, 2021. 272 с.
13. Лозовська Л. І., Бандоріна Л. М., Савчук Р. В., Удачина К. О. Економічна кібернетика : навч. посіб. Дніпро : УДУНТ, 2022. 152 с. URL: <http://eadnurt.diit.edu.ua/jspui/handle/123456789/15713>
14. Остапов С. Е., Євсєєв С. П., Король О. Г. Кібербезпека: сучасні технології захисту : навч. посіб. Львів : Новий Світ-2000, 2021. 679 с.
15. Богуш В. М., Богуш В. В., Бровко В. Д., Настрадін В. П. Основи кіберпростору, кібербезпеки та кіберзахисту : навч. посіб. / [під ред. В. М. Богуша]. Київ : Ліра-К, 2020. 552 с.
16. Радченко Г.А., Казанська О.О., Хороших В.В. Маркетингова інформаційна система в умовах сучасних екосистем споживання. Інфраструктура ринку. 2021. Вип. 55.С.127-131. Опис документа http://www.market-infr.od.ua/journals/2021/55_2021/23.pdf
17. Цифрова економіка: тренди, ризики та соціальні детермінанти. Київ : Центр Разумкова, 2020. 274 с.
18. Економіка і маркетинг виробничо-підприємницької діяльності: Навчальний посібник / За ред. проф. Перерви П.Г., проф. Гаврись О.М., проф. Погорєлова М.І. – Харків: НТУ „ХПІ”, 2003. - 632 с.

Додаткова література

1. Сучасні інформаційні системи і технології: навч.-метод. посіб. для самост. роботи та практич. занять з навч. дисципліни / уклад.: В. Г. Іванов, С. М. Іванов, В. В. Карасюк та ін. – Х.: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2014. – 151 с.
2. Сучасні інформаційні системи і технології: програма для студентів 1 курсу / уклад.: В. Г. Іванов, В. В. Карасюк, М. В. Гвозденко. – Х.: Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого», 2013. – 13с.
3. Погорєлов С. М. Методика оцінки рівня організації праці менеджерів / С. М. Погорєлов // Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки)

зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2018. – № 15 (1291). – С. 125-128.

4. Погорелов С. М. Особливості застосування інформаційних технологій в менеджменті та економіці / С. М. Погорелов // Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні на-уки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2018. – № 19 (1295). – С. 151-155.

5. Ананьев О. М. Інформаційні системи і технології в комерційній діяльності: Підручник /О. М. Ананьев, В. М. Білик, Я. А. Гончарук. – Львів: Новий світ, 2006. – 584 с.

6. Апопій В. В. Організація торгівлі. Підручник 3тє вид. / В. В. Апопій, І. П. Міщук; за редакцією В. В. Апопія. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 632 с.

7. Грехов А.М. Електронний бізнес (Екомерція): навчальний посібник / А. М. Грехов. – К.: Кондор, 2008. – 302 с.

8. Грехов А. М. Екомерція./А. М. Грехов. – К.: Вид. Європейського ун-ту, 2006. – 212 с.

9. Управління персоналом та економіка праці: навчальний посібник / За ред. М.І. Погорелова, П.Г. Перерви, С.М. Погорелова, О.П. Косенко – Х. : «Щедра садиба плюс», 2015. – 521 с. (гриф МОН України)

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкове оцінювання у вигляді: робота на семінарах: 40% семестрової оцінки; самостійна робота: 40% семестрової оцінки; іспит: 20% семестрової оцінки. Необхідною умовою допуску до іспиту є написання реферату.

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Здобувач повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

28.08.2023 р.

Завідувач кафедри
Петро ПЕРЕВА

Гарант ОП
Геннадій ЛЬВОВ